

such as society, culture, spirit and essence of man, etc. without considering them in relation to nature. This «naturalism» as a philosophical position, always emphasizes the special importance it is «natural» in the consideration and decision of the central philosophical issues of being and knowledge, especially being rights and human culture. This confirms our inventory and analysis of conceptual metaphors, which showed that area-source to the formation of many of them is category of referential «nature».

In any case, the product of this interaction is a metaphor based on the human experience. Historical and cross-cultural studies have shown that metaphor is historically and culturally specific education sources, sources that are not universal, and related to the particular historical and cultural development of the linguistic community.

As the results of the scientific study, the groups and referential subcategories of the historical sources were pointed out. The analysis of the mechanisms of the metaphors building of the researched extra lingual phenomenon was carried out.

Key words: *field of the concept, socio-cultural space, metaphor, actualization, referential groups, referential subcategories.*

Стаття надійшла 14 червня 2016 р.

УДК 340.12

С. М. Кравчук

ЛЮДИНОМІРНИЙ ХАРАКТЕР ПРОЦЕСУ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ

Розглянуто питання співвідношення глобалізації сучасного світу та прав людини в контексті діяльності органу конституційного судочинства України. Заналізовано стратегічні орієнтири пошуку балансу прав людини та інтересів держави. Запропоновано введення на конституційному рівні нових, додаткових, правових принципів діяльності Конституційного Суду України; визначено окремі наукові положення, висновки та пропозиції.

Доведено необхідність розробки конкретного механізму співпраці Конституційного Суду України з іншими органами міжнародного рівня: міжнародними судовими, контрольними і, зокрема, квазісудовими органами.

Ключові слова: *права людини; глобалізація, забезпечення, пріоритет, універсальність, захист прав людини; конституційний суд, принципи діяльності Конституційного Суду України, глобалізація суспільних відносин.*

Постановка проблеми. Сучасний світ характеризується виникненням нових форм нерівності. Ми стоїмо на порозі певних згубних наслідків окремих прикладних аспектів науки для довкілля, здоров'я людини, суспільства загалом і навіть для подальшого існування людського роду. Сьогодні саме вчені несуть особливу відповідальність за пошук шляхів недопущення використання науки зі шкідливою метою і такою, що може мати небезпечні наслідки, або метою, яка є за сучасними уявленнями неетичною.

У новому столітті зміст особливостей прав людини полягає у тому, що вони розвиваються в умовах протиріч. Це протиріччя, які збереглися від попередніх етапів розвитку, і протиріччя, котрі щойно виникли. Утвердження прав людини стикається зі значними труднощами. Ускладнюється шлях їх реалізації в різних регіонах світу.

Глобалізаційні процеси охоплюють цілий світ. Водночас нових обертів набуває національне самоутвердження народів, природна приналежність яких до різних, а подекуди й антагоністичних, цивілізацій істотно впливає на те, що останні не завжди готові сприймати європейські цінності та стандарти. Подекуди відстоюється право на власну релігію, традиції, культуру, норми моралі та етики і, зокрема, на стереотипи правової поведінки, що часто переростає в реальну проблему.

В таких складних і суперечливих умовах сучасного світу надійним орієнтиром продовжують бути права людини. Саме вони є відображенням чітко вивірених меж свободи особистості, виразом статусу в суспільстві, способом та формою взаємодії індивідів між собою та з державою. Права людини за своєю природою є невід'ємним, невідчужуваним і вагомим досягненням людського роду як такого. І що б не трапилося у цьому складному світі, які б події не відбулися, які б наукові відкриття не стали доступні людській свідомості, вони повинні нести у собі «енергетику» лише позитивного впливу на статус людини. Саме в цьому полягає зміст загальнолюдського виміру всіх процесів, національного та загальносвітового розвитку. Саме це вирізняє людину як ціннісний орієнтир, рівнятися на який потрібно, вирішуючи всі нестандартні державні проблеми.

Отож необхідність аналізу сучасного стану прав людини, їх змісту, принципів, реальності дії та змін, які відбулися під впливом універсальних і регіональних факторів, що зумовлено новими економічними, геополітичними та соціальними умовами, є очевидною.

Стан дослідження. Судячи з преамбули, тенденція розвитку прав людини має складний і часто суперечливий шлях їх реалізації. Яким би не був етап розвитку людства, – йому завжди притаманні

певні труднощі, а подекуди породжуються нові, шляхів вирішення яких ще не знайдено.

Боротьба за права людини не повинна послаблюватись. А саме людство мусить об'єднувати свої зусилля для подолання нових антигуманних ситуацій, які так чи інакше іноді виникають. Попри все – загальновідомо, що без належного здійснення прав людини стійкий розвиток сучасного світу є просто неможливим.

Теоретичні та практичні проблеми людиномірного характеру світової глобалізації досліджені недостатньо. Серед учених відсутня однаковість поглядів щодо цього питання. Враховуючи обмежену розробленість цієї проблематики та надзвичайну її актуальність, постає потреба детального, удосконаленого і різнопланового її вивчення та розв'язання відповідних супутніх задач.

Зважаючи на суперечливість тенденцій глобалізації, зокрема правової, вона також заслуговує на об'єктивну оцінку та подальше глибоке наукове дослідження.

Для світу завжди буде актуальною потреба вироблення новіших, ефективніших механізмів взаємодії норм міжнародного і внутрідержавного права в сфері захисту прав людини. Навіть якщо цю добу з упевненістю можна назвати періодом переходу від безправ'я до утвердження прав людини, поваги її гідності та особистості, навіть якщо у більшості людей сьогодні вже є чітке усвідомлення особистої відповідальності за все що те, що з ними відбувається, – права людини не перестають бути складним і багатовимірним явищем, яке захопило не одного дослідника.

Метою дослідження є всебічне, об'єктивне вивчення людиномірного характеру процесу світової глобалізації в контексті діяльності Конституційного Суду та інших органів; встановлення суперечностей та з'ясування їх співвідношень; спроба сформулювати відповідні наукові положення, загальні висновки та практичні пропозиції, які здатні вирішити означену проблему.

Виклад основних положень. Орієнтація людиномірного розвитку науки в нашому столітті є свідченням високої цінності прав людини та її гідності.

На міжнародному рівні задекларовано, що під час проведення наукових досліджень та використання наукових знань слід поважати права людини і людську гідність – відповідно до Загальної декларації прав людини та Загальної декларації про геном людини і права людини.

Сьогодні особливого поширення набула ідея планетарного гуманізму. Вирішуючи проблеми прав людини, варто враховувати

існуючі протиріччя між всесвітнім процесом глобалізації і потребами держав зберегти власну ідентичність.

Права людини – це категорія, що належить всім. І як вже згадувалось – за своєю іманентною природою є невідчужуваною і всім притаманною.

Глобалізація тісно пов'язана з формуванням нового інформаційного простору, який утворився через різке збільшення можливостей індивідів обмінюватися інформацією. Це все спричинює і появу нового політичного простору. Вибудовується новий транснаціональний менеджмент. Державний суверенітет обмежується. Таке обмеження є не завжди добровільним. Світове співтовариство взаємодіє, «живе» і усвідомлює себе як єдиний інформаційний простір з широкими гарантіями та загальнолюдськими можливостями.

Уніфікація проявляється у проблемах безпеки, моралі, етики. Всебічно розвиваються ринкові відносини. Набуває нових обертів демократизація та лібералізація. Все це впливає на права людини, на розширення їх обсягу та поглиблення змісту.

У Загальній декларації права людини визначено як завдання, до виконання яких повинні прагнути всі народи й держави. Саме у Декларації започатковано потребу забезпечення державами цих прав і визначено курс на досягнення їх всезагального й ефективного визнання та здійснення. Отже, права людини перестали бути внутрідержавною проблемою, а стали важливим завданням міждержавного значення. Саме звідти пішли витoki глобалізму та універсалізму самого характеру прав людини.

Всезагальна залежність нині зростає, вона окреслюється новими цивілізаційними викликами, які вимагають спільної праці і згуртованої діяльності людей. Сьогодні особливо часто має місце подолання конфесійних та інших бар'єрів, зокрема соціокультурних і національних.

Глобалізація прав людини стає елементом процесу світової глобалізації, що призводить до створення єдиного правового простору. В його межах взаємодія індивідів і їхніх груп має здійснюватися на підставі гарантій прав людини і можливості використання широкого спектра її свобод.

Права людини неодмінно іманентно покликані не лише координувати взаємодію людей, але й обмежувати державу в її владних повноваженнях. Саме така держава буде правовою. Природне право стане її мірилом. «Живе» право координуватиме роботу держави і реально впливатиме на нормотворчість, об'єктивне право і навіть на сам механізм правоутворення. Людиномірне спрямування дедалі більше стає реальним проявом людського і державного буття.

Втілення прав людини в реальну дійсність є природним процесом, який логічно випливає з самої суті взаємовідносин людей і держави, що є забезпечувальним чинником стійкого розвитку і самим напрямом як правового, так і політичного чи соціального прогресу.

Вищенаведене дало змогу нам вивести важливі постулати:

1. Всеволоддя держави подолано. Вона не є засобом тиранії. А людина не є слугою і «сліпим» підданим, виконавцем розпоряджень чи навіть наказів. З принципів прав людини випливає потреба людиномірного партнерства між громадянином і владою. Таке партнерство допоможе подолати соціальні й інші проблеми і буде слугувати твердим підґрунтям стабільного розвитку. А всезагальне усвідомлення цього сформує високий рівень довіри до влади;

2. Свобода та автономія особистості є забезпечувальним фактором стійкого розвитку. Самі ж сфери життєдіяльності індивіда визначаються за його власним баченням і обмежуються лише загальними універсальними правилами та принципами, що відповідають рівню розвитку суспільства;

3. Стрижневий орієнтир держави – права людини. Це найвища «коштовність», яка потребує особливої уваги, охорони, а також захисту. Забезпечення ж прав людини – обов'язок усіх гілок влади: законодавчої, виконавчої та судової;

4. Розвиток держави стійкий, а суспільство претендує на роль стабільного лише за умов поступального людиномірного розвитку;

5. Саме права людини створюють парадигму правової держави;

6. Консенсуальний зміст і природа прав людини, а також реальне виконання принципу формальної юридичної рівності прав вибудовує реальний консенсус і згладжує суперечливі інтереси людей. Обсяг благ і вимог, на які може сподіватися кожен, набуває дедалі більшої об'єктивності у свідомості людини і стає засобом контролю «належної» поведінки; «примирює» людину з природою держави, а державу «примирює» з природою людини;

7. Значення прав людини особливо підсилюється у моменти виникнення нових правовідносин. Обсяг можливостей іманентно покликаний постійно зростати і набувати свого об'єктивованого втілення в рамках держави і на міжнародному рівні. До того ж, останнє є випереджувальним за характером;

8. Людиномірний характер держави робить її правовою і надає природного статусу особі, впевненість у сучасному і майбутньому. Влада стає прогнозованою і виправдовує «добрі» сподівання особи.

Академік М. М. Моїсєєв виступає проти теорії «універсалізації» прав людини, яка була би придатною для населення всієї планети.

Це, на його думку, така ж ілюзія, як і уявлення про можливість однозначної інтерпретації уяви про «добро». Спроба уніфікувати поняття прав людини свідчить лише про незрілість нашої планетарної цивілізації, нерозуміння того загального процесу самоорганізації, яким визначається розвиток суспільства.

Можливість глобальної стандартизації прав людини виключена, оскільки вона не враховує характеру тієї цивілізації, в якій людина вихована, тих тисяч поколінь, котрі адаптували свої правила життя до умов, що були створені навколишнім середовищем [1]. Такий підхід, на нашу думку, є обмеженим.

Глобалізація передбачає взаємозалежність держав у різних сферах суспільного життя, а відкритий характер країни впливає на форми здійснення нею зовнішньої політики, зокрема людиномірної. Сьогодні спостерігається тенденція до посилення універсального характеру основних прав і свобод на тлі культурного релятивізму. Своєю чергою, відбувається трансформація Вестфальської міжнародної системи, змінюється роль нації-держави з урахуванням посилення ролі транснаціональних корпорацій [2].

Не зважаючи на те, що перелік прав людини, визначений міжнародними правовими документами, має загальнолюдський зміст, він все ж таки подекуди не цілком враховує відмінності культури, історії, звичаїв різних народів світу. Нехтувати самотутністю не можна. Але вона не повинна йти всупереч загальнолюдським інтересам і шкодити фізичним правам людини. Оцінюючи динамізм прав людини в сучасному світі, зважати необхідно на дві тенденції – глобалізацію суспільних відносин і жадобу національного, етнічного та культурного самоутвердження, яке істотно відмінне від європейських стандартів, але водночас не завжди має людиномірний характер, а інколи характеризується навіть цілою низкою тортур для особи (йдеться про країни Африки).

Від рівня гарантованості і дотримання прав людини і того комплексу заходів, який містить у своєму арсеналі держава, залежить, зрештою, стабільність суспільства та рівень реалізації людиномірних інтересів України, безпосередньо нашої держави, і її громадян.

Існує нагальна потреба пошуку оптимального балансу, з одного боку, інтересів людини і їх забезпечення державою – з іншого. У жодній країні на сьогодні немає єдиного універсального механізму, який би був обов'язковим для всіх держав і всіх народів. Жодній державі не належить сьогодні право нав'язувати єдиний варіант розв'язку. Навіть найдемократичніша за певними уявленнями держава і найбільш соціально забезпечена може «помилятися» і рекомендувати

неправильний шлях вирішення, «безвідповідально» беручи на себе таку відповідальність. Все це дає принципові уявлення про розуміння механізмів взаємодії і «взаємоузгодження» норм міжнародного і внутрідержавного права у царині прав людини, формує уяву про проблему пошуку балансу між цінністю прав людини як такою і реальним її забезпеченням.

Безпосередньо сам мир і злагода у суспільстві можуть бути забезпечені лише завдяки природній консенсуальності змісту прав людини. Вони є безпосередньо засобом для таких цілей. Це вибудовування згоди між державними (публічними) інтересами та інтересами приватними, консенсус інтересів малих соціальних груп та інтересів великих соціальних груп у ринковому суспільстві, домовленість між підприємцями і найманими працівниками, державою, непрацевдатними та соціально незахищеними громадянами.

Порушення прав людини є небезпечним не лише присутністю самого факту такого порушення, але і втратою стратегічних орієнтирів у пошуку балансу інтересів, що деструктивно впливає на правозастосовну діяльність, особливо на законодавця, і вибудовується аномальна система права.

Оптимальне узгодження міжнародних стандартів та національно-культурних традицій конкретної держави є глибокою проблемою, яка потребує виваженого наукового вирішення, ґрунтованого на вмілому поєднанні міжнародних стандартів прав людини та певних внутрідержавних особливостей. Загальний гуманний зміст прав людини припускає, що вони містять в собі засаду «сумісності» з національними правовими системами всього світу.

Права людини у сучасному світі – це не тільки актуальна тема для дискусій, а й постійно існуюча проблема. Над шляхами її вирішення продовжує працювати практично все світове співтовариство.

Захист прав людини, побудова дієвих та реальних механізмів гарантування – це водночас і шлях до збереження самоцінності природи людини, її фізичних прав, у тому числі права на гідне існування та особисту недоторканність, права на захист від бідності та принижень, права на релігійну, культурну, національну самобутність. Врешті-решт, саме такий захист сприятиме зміцненню правопорядку в усьому світі, на всій нашій планеті.

Серед найбільших досягнень у гарантуванні прав і свобод в Україні є система організаційно-правових, або інституційних, гарантій, передбачена Конституцією. Серед них особлива роль відведена таким органам, як Президент України, Верховна Рада України, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, Конституційний Суд

та інші суди, прокуратура та Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Чільне місце в механізмі гарантій прав людини посідає Конституційний Суд України. Він здійснює судовий конституційний контроль та захист основ конституційного ладу, основних прав людини, забезпечення прямої дії Конституції на всій території України та верховенства права. Конституційний Суд України істотно впливає на діяльність органів державної влади, даючи тлумачення конституційних норм під час розгляду справ та офіційне тлумачення Конституції і законів України. Офіційне тлумачення Конституційного Суду України є обов'язковим для всіх суб'єктів права і відіграє особливу роль у сфері гарантій додержання прав людини, їх реального захисту та об'єктивної охорони.

Конституція України присвячує нормам про Конституційний Суд окремий розділ, трактуючи його як єдиний орган конституційної юрисдикції на всій території нашої держави.

Конституційний Суд вирішує завдання захисту Конституції. Він забезпечує її верховенство, реалізує на практиці принцип розподілу державної влади. Маючи за мету забезпечення реалізації прав людини або їхній захист, Конституційний Суд України розглядає клопотання про необхідність офіційного тлумачення Конституції та законів України. Діяльність Конституційного Суду є гарантією конституційності, конституційної практики, конституційного правопорядку в державі. Рішення ж Конституційного Суду України прирівнюються за юридичною силою до конституційних норм. А вони, як відомо, мають найвищу юридичну силу. Рішення Конституційного Суду остаточні. Вони не підлягають оскарженню. Їх можна подолати лише переглядом норм Конституції України. Конституційний Суд України є органом, для якого характерні не тільки судові функції; він має «подвійну» природу: виступає як орган державної влади і безпосередньо як судовий орган. В ієрархії влади йому належить один рівень з Верховною Радою, Президентом та Кабінетом Міністрів України. Отже, важливість цього органу не можна недооцінювати у сфері політики держави.

Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на тих же принципах, що й діяльність інших судів, – це верховенство права, гласність, незалежність, рівноправність суддів, колегіальність, повнота і всебічність розгляду справ та обґрунтованість прийнятих рішень. Вичерпний перелік цих принципів містить текст Конституції України (Розділ «Правосуддя»). Цей перелік принципів діяльності Конституційного Суду доцільно розширити, додавши до тексту Основного

Закону держави такий принцип діяльності Конституційного Суду України, як принцип поваги до прав і свобод людини і громадянина та запобігання їх порушенням, принцип пріоритету міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини. І особливе практичне значення відводимо принципу співробітництва з універсальними і регіональними міжнародними органами зі спостереження та контролю за дотриманням прав людини (комітетами, комісіями) та спеціалізованими органами зі захисту цих прав (трибуналами, судами).

Доволі актуальною проблемою міжнародної співпраці сьогодні є її імплементація. Хоча в цьому розрізі вже було зроблено дуже багато суттєвих кроків.

Через відсутність у міжнародному праві дієвого механізму імплементації і через наявність досить розгалуженої системи міжнародних норм із прав людини – таким механізмом функціонально виступає сьогодні саме Конституційний Суд. З огляду на це передбачені Конституцією України права людини мають «живу» потенційну можливість реалізації, а також можливість вільного розвитку та вдосконалення, набування «нових відтінків та рис», розширення та «росту».

Професор В. Топчій, виходячи з власно проведеного аналізу, правильно підсумував, що, удосконалюючи діяльність Конституційного Суду України із захисту прав людини, зокрема на рівні офіційного тлумачення текстів законодавчих актів, варто було би зосередитися на двох контурах парадигми: внутрішньому – оптимізації застосування принципів, правил і прийомів юридичної герменевтики, і зовнішньому – спонуканні органів державної влади до неухильного виконання букви закону, своєчасному реагуванні на рішення й ухвали Конституційного Суду, зокрема з усунення вад чинного законодавства, що створюють бар'єри на шляху реалізації в Україні прав і свобод людини [3].

На міжнародному рівні сьогодні створені та успішно функціонують і судові органи, зокрема Європейський суд з прав людини, і контрольні, в тому числі квазісудові, органи, такі як, наприклад, Комітет з прав людини та інші.

Назріла нагальна потреба розробки механізму співпраці Конституційного Суду України з цими органами. Метою такої співпраці повинен стати примат міжнародного права та права людини. Адже, як свідчить загальна практика, міжнародні контрольні та правозахисні механізми у сфері прав людини є найефективнішими за умов, коли держава сама готова, тобто досягла відповідного, зокрема структурного, рівня щодо прояву турботи про права людини в особі певних органів та їх співпраці з собі подібними.

Саме в такій взаємодії і вимальовується сила Конституційного Суду в державі як певного гаранта для суспільства. У такій співпраці є можливість глибокого розкриття правозахисного потенціалу такого «високого» за ієрархією і висококомпетентного, професійного органу.

На сьогодні Україною інкорпоровано в її правову систему юрисдикцію Європейського суду з прав людини (ратифікація Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (далі – Конвенція) і протоколів до неї №№ 1, 2, 4, 7 та 11). Обов'язковою визнана і юрисдикція щодо тлумачення і застосування Конвенції.

Певні складнощі, які трапляються на шляху впровадження цього механізму, пов'язані з тим, що Україна є державою, котра історично належала до континентальної системи права, а не до прецедентної, до якої належить право Європейського суду.

Конституційний Суд України аналізує та узагальнює практику Європи щодо інкорпорації Конвенції та застосування європейськими країнами прецедентного права Страсбурзького суду, для визначення дієвих способів застосування Конвенції та безпосередньо рішень Європейського суду в Україні.

Повчальним у цьому аспекті є досвід Австрії. На жаль, Україна сьогодні не є настільки високоідейною, щоби надати положенням Конвенції статусу норм державної Конституції. В Австрії визнано Конвенцію, як і інші ратифіковані міжнародні договори, частиною національного законодавства. І до того ж частиною, що є вищою від звичайних законів. Але водночас і такою, що займає нижче становище від державної Конституції. Позитивним є і досвід примату міжнародних норм у судовій практиці Голландії (пріоритет міжнародних норм визнано щодо всього законодавства, у тому числі конституційного). Зауважимо, що сам Європейський суд ніколи не зобов'язував до цього держав. Це завжди залишається справою доброї волі держави.

Сам процес європейської інтеграції нині прогресивно набуває конституційних форм. Зокрема, до Конституції Франції внесено спеціальний Розділ за назвою «Про Європейські співтовариства і Європейський Союз». Згідно зі статтею 78-1 цього Розділу, «Республіка бере участь у Європейських співтовариствах і Європейському Союзі, які створені вільним вибором держав на основі укладених ними договорів для спільної реалізації деяких своїх повноважень». Отже, має місце фіксація згоди на передачу деяких повноважень певним європейським інститутам. У Конституції Австрії є спеціальна глава «Європейський Союз». Дуже багато основних законів держав оновлені нормами, згідно з якими допущено передачу частини повноважень державних органів міжнародним організаціям або міжнародним

установам на підставі міжнародних договорів. У цьому полягає відповідний зміст євроінтеграції, що зумовив таку новелізацію конституційних положень. Схожий зміст викладено і в статті 23 Основного Закону ФРН. В основних законах дедалі частіше використовується словосполучення «загальновизнані принципи і норми міжнародного права». Це є об'єктивним відображенням взаємозв'язку системи національного та міжнародного права. У Конституції України це стаття 18. Загалом загальновизнаним принципам і нормам міжнародного права властива договірна або ж звичаєва природа. А сама складність їх застосування полягає у невизначеності їх змісту. До того ж міжнародні акти часто використовують оціночну термінологію, якої уникає національне об'єктивне право.

Іноді окремі права людини або ж самі міжнародні акти, які їх формулюють, держави визнають у своїх основних законах «інтегральними частинами». Так, зокрема, в Того – це Загальна декларація прав людини і ратифіковані міжнародні договори гуманітарного характеру, в Беніні – права і обов'язки, визначені в Африканській хартії прав людини і народів. У статті 75 Конституції Аргентини вказано, що конкретні міжнародні акти про права людини «доповнюють» зафіксовані в її тексті права і свободи. Згідно зі статтею 5 Конституції Андорри, Загальна декларація прав людини «інтегрована в андорський правопорядок». У статті 20 Конституції Румунії передбачено, що конституційні положення про права і свободи мають тлумачитися відповідно до Загальної декларації прав і свобод людини, а також міжнародних договорів, стороною яких є ця держава [4].

Для України важливим і прикладним кроком є вивчення досвіду застосування Конвенції та рішень Європейського суду у Шведській правовій системі (система континентального типу). З огляду на відсутність необхідних законодавчих підстав такого застосування, в Україні на нинішній день це залежить лише від бажання суду та рівня обізнаності суддів. Тому важливим обов'язком суддів Конституційного Суду залишається вивчення прецедентного права Європейського суду.

Висновки. В результаті проведеного дослідження визначено наукові положення, досягнуто загальних висновків та окреслено пропозиції:

1. Права людини є універсальною, глобальною проблемою за своїм характером. Вони вже давно перестали мати лише внутрідержавний зміст та значення;
2. Безперервний процес світової глобалізації істотно впливає на глобалізацію прав людини;

3. Права людини обмежують державну владу, роблять її підпорядкованою природним правам людини. Наповнення їх змісту теж давно вже вийшло за межі координації банальної взаємодії людей;

4. Права людини є важливою гарантією стійкості, «врівноваженості» та повноти правового статусу індивіда, й водночас – гарантією сталого розвитку суспільства;

5. Консенсуальний зміст прав людини визначає основні стратегічні орієнтири для пошуку балансу різних інтересів. Цю властивість неможливо недооцінювати. Вона важлива і для законодавця, і для правозастосовної діяльності та всієї правової системи;

6. Вимога «загальності» прав людини та їхня сумісність з усіма національними правовими системами не викликає сумнівів. Проте це заслуговує на більш ретельну увагу, детальну розробку самих механізмів втілення взаємосприйняття та досягнення взаєморозуміння на всіх рівнях, потребує трансформації внутрідержавного права та визнання міжнародного;

7. Якими б не були внутрідержавні гарантії, вони відіграють позитивну роль у зміцненні й укоріненні у свідомості людиномірного аспекту діяльності держави;

8. Діяльність Конституційного Суду продовжує бути потенційно можливим, а іноді і єдиною дієвим та реальним механізмом імплементації міжнародних норм з прав людини в Україні;

9. До принципів діяльності Конституційного Суду України додатково необхідно включити: 1) принцип поваги до прав і свобод людини і громадянина та запобігання їх порушенням; 2) принцип пріоритету міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини; 3) принцип співробітництва з універсальними і регіональними міжнародними органами зі спостереження та контролю за дотриманням прав людини (комітетами, комісіями) та спеціалізованими органами з захисту цих прав (трибуналами, судами).

10. Застосування міжнародних норм з прав людини Конституційним Судом України сприяє більш широкому утвердженню та визнанню міжнародних стандартів в Україні;

11. На сьогодні більш детальної розробки потребує механізм співпраці Конституційного Суду України з міжнародними судовими, контрольними та, зокрема, квазісудовими органами.

1. Моисеев Н. Н. Судьба цивилизации. Путь разума / Н. Н. Моисеев. – М., 2000. – С. 118.

2. Савчин М. Діяльність Конституційного Суду України у контексті процесів глобалізації / М. Савчин // Юридичний журнал. – № 10.

3. Топчій В. Офіційне тлумачення конституційних норм щодо прав людини у парадигмі юридичної герменевтики / В. Топчій // Публічне право. – 2016. – № 1 (21). – С. 281.

4. Шаповал В. Системи національного та міжнародного права і конституційне регулювання / В. Шаповал // Вісник Конституційного Суду України. – 2004. – № 2. – С. 75–76.

Кравчук С. М. Гуманістичський характер процесу мирової глобалізації в контексті діяльності Конституційного Суду і других органів

Рассмотрен вопрос соотношения глобализации современного мира и прав человека в контексте деятельности органа конституционного судопроизводства Украины. Проанализированы стратегические ориентиры поиска баланса прав человека и интересов государства.

Предложено введение на конституционном уровне новых, дополнительных, правовых принципов деятельности Конституционного Суда Украины; определены отдельные научные положения, выводы и предложения.

Доказана необходимость разработки конкретного механизма сотрудничества Конституционного Суда Украины с другими органами международного уровня: международными судебными, контрольными и, в частности, квазисудебными органами.

Ключевые слова: *права человека; глобализация, обеспечение, приоритет, универсализация, защита прав человека; конституционный суд, принципы деятельности Конституционного Суда Украины, глобализация общественных отношений.*

Kravchuk S. M. Humanistic Character of the Process of the World Globalization in the Context of the Constitutional Court Activity and Other Bodies

The subject of the scientific research is a humanistic character of the process of the world globalization and some aspects of the activity of the Constitutional Court of Ukraine and other bodies.

The subject of the objective phenomenon of the globalization of all public process, that takes place in a real activity is considered in the work. The special attention is paid on human rights, which formulate the exact aim of the research: reliable learning of humanistic character of the process of world globalization in the context of the Constitutional Court activity and other bodies; ascertainment of the theoretical contradictions and clarification of their correlation and also formulation of appropriate scientific principles and general conclusions, practical suggestions for solving the set aim.

The owned form of the philosophical thinking, which considers the correlation of general and separated is used for the research. The general scientific methods are applied: analyses, generalization and specifically scientific and special legal. The issue of humanistic character of the activity of the state bodies are risen. Especially it's up-to-date in the era of globalization of the public process, as nowadays a person often associates himself with the whole humanity. In this regard joint

efforts of the whole world community and cooperation of the relevant authorities are required.

Originality of the research lies in the creation of logically complete conclusions, which can be used as a basis of further scientific exploration. The attempt was made to distinguish theoretical peculiarities of current issues of the activity of the Constitutional Court of Ukraine.

Introduction to the new principles of the activity of the Constitutional Court of Ukraine is offered and new scientific principles, general conclusions and suggestions are introduced.

The main results of the research are introduced at the end of the work in 11 units.

The results of the work could be applied in the sphere of rulemaking and functioning of the body of constitutional jurisdiction in Ukraine and also in the activity of other bodies and its cooperation. The achieved results could be a background for further scientific research.

The formulated conclusions develop and supplement the theoretical tenets of law and state and international law. The new author's approach causes novelty of understanding and theoretical value of the conducted research.

Key words: human rights, globalization of human rights, providing human rights, priority of human rights, universalization of human rights, constitutional court, principles of the activity of the Constitutional Court of Ukraine, sustainable development, globalization of public relations.

Стаття надійшла 14 червня 2016 р.

УДК 340.12

О. З. Панкевич

ЗАХИСТ ПРАВА ЛЮДИНИ НА НЕДИСКРИМІНАЦІЮ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Здійснено загальнотеоретичний та філософсько-правовий аналіз практики Європейського суду з прав людини щодо захисту права на недискримінацію. Наголошено на необхідності врахування відмінностей між комунітаристськими та лібералістичними інтерпретаціями правових категорій, зокрема категорії дискримінації. Значну увагу зосереджено на висвітленні особливостей ст. 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (які роблять її унікальною у системі конвенційного механізму захисту прав і свобод особи), а також Протоколу № 12 до Конвенції.

Ключові слова: заборона дискримінації, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейський суд з прав людини, лібералізм, комунітаризм, ліберальний комунітаризм.